

Štandardizácia regionálnych knižníc - strategický materiál

Zámerom štandardizácia knižníc KSK je :

- vytvorenie jednotného systému noriem pre tvorbu a zabezpečenie podmienok rozvoja činnosti knižníc v záujme vybudovania otvoreného informačno-knižničného systému, schopného integrovať sa do informačno-knižničného systému SR,
- využitie benchmarkingu, ako efektívneho nástroja riadenia, ktorý prostredníctvom merania výkonov a procesov organizácie a ich systematickým porovnávaním s výkonom ostatných hľadá najlepšie riešenie,
- odbúranie mechanických úkonov v službách a presun ľudských zdrojov do živého kontaktu s užívateľmi a kultúrnou verejnosťou

Plán opatrení pre skvalitnenie činnosti knižníc KSK na obdobie 2011 -2015

Aktivity BUDOVY A VYBAVENIE INTERIÉROV	Zodpo- vedný	Termín	Rozpočet EUR	Zdroj	Partneri
Prioritizácia riešenia stavebno-technologických problémov, vrátane vypracovania energetických auditov v konkrétnych projektoch (rekonštrukcie,..)	OKaCR	Jún 2011	-	ROP EHMK2013 Štrukturálne fondy	Odbory Úradu KSK RRPaIP,OVPaI
Identifikácia možnosti spolupráce na regionálnej a cezhraničnej úrovni	Knižnice OKaCR	Marec 2011	-	Štrukturálne fondy	Na základe identifikovania vhodných partnerov z cieľových krajín – knižnice na Ukrajine, v Maďarsku
Zapojenie sa do projektov na regionálnej a cezhraničnej úrovni	Knižnice	Na základe výziev	V závislosti od konkrétneho projektu	Štrukturálne fondy, Grantové systémy SR	Na základe identifikovania vhodných partnerov z cieľových krajín - knižnice na Ukrajine, v Maďarsku, možnosť spoločného projektu viacerých knižníc KSK
Posúdenie a prehodnotenie súčasného stavu interiérového zariadenia a vybavenia, vrátane estetického riešenia priestoru a návrh plánu opatrení a aktivít na zlepšenie daného stavu	Knižnice	august 2011	Posúdenie – do 10 000 eur		Interiéroví projektanti

Aktivity TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE A PREVÁDZKA	Zodpo- vedný	Termín	Rozpočet EUR	Zdroj	Partneri
Projekt modernizácie knižnično-informačných systémov, vrátane systému na ochranu knižného fondu	Knižnice	podľa výziev	Prieskum trhu a aktuálne j ponuky	Štrukturálne fondy, Grantové systémy SR, EÚ	Identifikácia vhodných partnerov - spoločný projekt viacerých knižníc KSK
Priebežná údržba a obmena PC siete	Knižnice	Podľa potreby			
Ukončenie napojenia všetkých knižníc na knižný softvér VIRTUA	Knižnice	2012	Náklady na softvér 10 000 eur	KSK	SNK

Aktivity SLUŽBY	Zodpo- vedný	Termín	Rozpočet EUR	Zdroj	Partneri
Anketa medzi obyvateľmi - nečitateľmi, za účelom vyhodnotenia ich postojov napr. k otázke prevádzkového času knižníc	OKaCR, VKJB	2011		Knižnice	
Zavedenie štandardov a výkonnostných indikátorov do činnosti knižníc	OKaCR KSK Knižnice	Pilot 2011 Aplikácia 2012			

Aktivity ORGANIZAČNÁ SIETĚ KNIŽNÍC	Zodpo- vedný	Termín	Rozpočet EUR	Zdroj	Partneri
Prehodnotenie organizačnej siete knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	OKaCR	2011-2012 Po konzultácii na MK			Príslušné orgány samosprávy miest a mestských častí Ministerstvo kultúry-

Štandardy a výkonnostné indikátory knižníc a knižnično-informačných služieb v regionálnych knižniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK:

Č.	Ukazovateľ/indikátor výkonu knižnice	Slovenský štandard	Benchmark	Benchmark po zohľadnení špecifik jednotlivých knižníc KSK
1	Počet knižných jednotiek získaných kúpou ročná obnova KF ako celku	3 – 5 % obnova KF (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 3,5 -7,5 % obnova KF (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	2 %	2 %
2	Suma finančných prostriedkov na nákup knižničných fondov	10 eur na knihu	10 eur na knihu	10 eur na knihu
3	Počet titulov periodík	100 – 150 titulov (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 300 a viac titulov (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	50 - 80 titulov 100 – 150	50 – 80 100 - 150
4	Počet PC s internetom pre verejnosť	7 – 10 ks PC (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 20 ks a viac PC (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	1/200 - 600 čitateľov	1/200 - 600 čitateľov
5	Týždenný počet prevádzkových hodín	45 -52 (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 58 a viac (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	50 – 60	Min. 50 hodín, s rešpektovaním posunu záverečných hodín pre verejnosť
6	Počet študijných miest (miesta v študovni, čítárni a verejne prístupové body na internet)	45 -55 miest (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 120 miest (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	40 - 55 100 - 120	40 - 55 100 - 120

7	Výpožičky na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti	15 000 výpožičiek (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 15 000 výpožičiek (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	10 000 výpožičiek	60 – 70 % slov. štandardu (9000 – 10 500 výpožičiek) dosiahnuť v horizonte 3 rokov, 70 – 80% slov. štandardu (10 500 – 12 000 výpožičiek) dosiahnuť v horizonte 5 rokov
8	Výpožičky na 1 čitateľa	V štandardoch na úrovni SR sa uvádzajú výpožičky na 1 obyvateľa 7 – 9 výpožičiek na obyvateľa (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 1,5 – 3 výpožičiek na obyvateľ (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	30/ za rok	Min. 20/rok
9	Percento čitateľov z počtu obyvateľov	15 % (kategória 20 000 – 40 000 obyvateľov) 2,5 % (kategória 100 000 a viac obyvateľov)	15%	Rozpätie 10 – 15 %, Pri knižnici VKJB 2,5 – 5 %
10	Počet platených akcií, služieb a podujatí organizovaných knižnicou	Nesleduje sa – štandard nie je stanovený	4 ročne	
11	Počet AVD v knižničnom fonde	Štandard nie je stanovený	3% z knižničného fondu	1 – 3 %

Vysvetlivky k ukazovateľom:

1 a 2	<p>Počet knižných jednotiek získaných kúpou a suma finančných prostriedkov na nákup knižničných fondov, Vzhľadom na fakt, že obnovený knižný fond je základným predpokladom udržania a získania náležitého počtu čitateľov a ostáva primárnym dôvodom návštevnosti, je nevyhnutné zabezpečiť každoročne 2 % obnovy z celkového počtu zakúpených knižných zväzkov. S týmto ukazovateľom úzko súvisí ukazovateľ č. 2, ktorý alokuje dostatočné zdroje na nákup nových titulov. Východiskový predpoklad hovorí o priemernej sume na 1 publikáciu 10€, finálna čiastka sa bude odvíjať od reálnej ceny titulov. Plnenie ukazovateľa vyžaduje, aby sa primeraná časť dostupného rozpočtu knižnice vynaložila na nákup titulov v objeme minimálne 2 % celkového knižného fondu zariadenia.</p>
3	<p>Počet titulov periodík Plnenie národného benchmarku pre publikácie (cez 50 až 150 titulov) je z ekonomického hľadiska a z pohľadu rentability a efektívnosti málo reálny ukazovateľ pre knižnice KSK. Spracovateľský tím navrhuje istú špecializáciu knižníc s doporučeným ukazovateľom podľa tematických oblastí: každá knižnica si vyberie (podľa odbornej kapacity, záujmu čitateľov a iných kritérií niekoľko oblastí špecializácie v ktorých bude mať k dispozícii niekoľko veľmi kvalitných periodík. Vyššiu kvalitu špecializovanej ponuky môže sprevádzať (v súlade s autorským zákonom a platnou legislatívou) elektronická ponuka vydania periodika, prípadne databáza článkov, rešerší a pod.</p>
4	<p>Počet PC s internetom pre verejnosť Kvalitný prístup k rýchlemu Internetu sa stane/je nevyhnutným predpokladom jednak poskytovania efektívnych služieb výpožičky, on-line rezervácie, rešerší, prehľadov tlače a prístupu k informáciám všeobecne. V knižniciach dostupné počítače musia umožňovať komunikáciu v jednotnej a spoľahlivej celoslovenskej bibliografickej sieti (viď softvér národnej knižnice a trendy) ako aj umožňovať atraktívne služby pre čitateľov (od sledovania hudby, videa až po výučbu jazykov). Minimum 1 PC /200 – 600 čitateľov</p>
5	<p>Týždenný počet prevádzkových hodín Prevádzkové hodiny musia odzrkadľovať potreby návštevníkov a čitateľov (na základe prieskumu). Doporučená doba prevádzkových hodín pre verejnosť je 60 hodín týždenne, vrátane soboty. Prevádzkové hodiny vo večernom čase sú zvlášť vhodné pre poskytovanie v prieskume žiadaných doplnkových služieb (posluch hudby, prednášky, videoprojekcie, výstavy.)</p>
6	<p>Počet študijných miest Študijné miesta v spojení s prístupom k rýchlemu Internetu predstavujú žiadanú doplnkovú službu najmä pre študentov alebo návštevníkov v miestach s horšou dostupnosťou. Do tohto počtu sú rátané miesta v študovni, čitárni a verejne prístupové body na internet.</p>
7	<p>Výpožičky na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti Dôsledná elektronizácia knižnice umožní registráciu prijatých a vydávaných kníh jediným PC, prípadne automatickú priechodovú detekčnú registráciu. To umožní, aby sa zamestnanci venovali skôr poradenskej a asistenčnej činnosti.</p>
8	<p>Výpožičky na 1 čitateľa Počet výpožičiek na čitateľa priamo súvisí s atraktivitou, je potrebné nastaviť účinný rezervačný systém a účinnú internetizáciu služieb (on-line rezervácie, upozornenia mailom, SMS, prípadne elektronické knihy.)</p>
9	<p>Percento používateľov z počtu obyvateľov (ako vyššie uvedené vrátane počtu inovátnych a atraktívnych podujatí, ktoré zvyšujú návštevnosť. Cieľová hodnota: minimálne 15% populácie navštevuje knižnicu.</p>
10	<p>Počet platených služieb, akcií a podujatí organizovaných knižnicou Vzhľadom na potrebnú transformáciu a zvýšenie ekonomickej sebestačnosti sa predpokladá organizovanie platených podujatí, akcií a služieb. Vo väčšine prípadov môže ísť o úhradu réžie podujatia (cestovné lektorov, drobná spotreba a letáky), môže však prispieť aj ku zvýšeniu celkových príjmov zariadenia.</p>